KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 2.7.2008
KOM(2008) 412 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Obnovená sociální agenda: Příležitosti, přístup a solidarita v Evropě 21. století

{SEK(2008) 2156}
{SEK(2008) 2157}
{SEK(2008) 2178}
{SEK(2008) 2184}

OBSAH

1. Úvod ... 3
2. Evropský sociální rozměr – čas pro obnovu a oživení ... 4
3. Obnovená sociální agenda pro příležitosti, přístup a solidaritu: cíle ... 6
4. Obnovená sociální agenda pro příležitosti, přístup a solidaritu: priority ... 7
4.1. Děti a mládež – budoucnost Evropy ... 7
4.2. Investice do lidí, vytváření více a lepších pracovních míst, rozvoj nových dovedností ... 8
4.3. Mobilita ... 10
4.4. Delší a zdravější život ... 11
4.5. Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení ... 12
4.6. Boj proti diskriminaci ... 13
4.7. Příležitosti, přístup a solidarita v celosvětovém měřítku ... 15
5. Obnovená sociální agenda pro příležitosti, přístup a solidaritu: nástroje ... 15
5.1. Právní předpisy EU ... 16
5.2. Sociální dialog ... 16
5.3. Otevřená metoda koordinace ... 16
5.4. Finanční podpora ze strany EU ... 17
5.5. Partnerství, dialog a komunikace ... 18
5.6. Zajištění toho, aby všechny politiky EU podporovaly příležitosti, přístup a solidaritu ... 19
6. Závěr ... 19

1. ÚVOD

Technologický pokrok, globalizace a stárnutí obyvatelstva mění evropské společnosti. V posledních letech se tempo změn zrychlilo. Evropané žijí déle a zdravěji v nových rodinných a pracovních strukturách. Hodnoty a vztahy mezi generacemi se mění. Evropané mají nebývalé příležitosti, větší výběr a lepší životní podmínky. Evropská unie, zejména prostřednictvím Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, větší integrace trhů a makroekonomické stability, přispívá k vytváření těchto příležitostí tím, že podněcuje zaměstnanost a mobilitu.

Zároveň přetrvává tvrdá realita: příliš mnoho lidí je nečinných nebo nezaměstnaných a příliš mnoho mladých lidí opouští předčasně školu, a v důsledku toho stále příliš mnoho lidí žije v chudobě (zejména děti a starší lidé) a v sociální izolaci. A objevily se nové problémy – stárnoucí a zámožnější obyvatelstvo s sebou nese zvýšenou závislost ve vyšším věku a nemoci související s blahobytem (obezitu, stres). Kromě těchto dalekosáhlých společenských změn dochází v roce 2008 k celosvětovému hospodářskému zpomalení, zintenzivňuje se soutěž o vzácné zdroje, včetně potravin a energie, a na finančních trzích přetrvávají otřesy. Zatímco hospodářství EU by mělo tváří v tvář těmto vnějším otřesům obstát díky svým zdravým základům, tento nedávný vývoj, včetně dramaticky rostoucích cen potravin a ropy, vyvolává obavy. Chudí jsou tímto vývojem nepřiměřeně zasaženi. Kromě toho, i když průzkumy veřejného mínění ukazují, že Evropané jsou obecně s kvalitou svého života spokojeni, vyjadřují obavy o budoucnost a strach, že jejich děti budou žít v dalších letech v menším blahobytu.

Sociální politiky musí s touto měnící se realitou **držet krok –** potřebují být pružné a reagovat na změny. S touto výzvou se musí vyrovnat všechny úrovně správy.

Za opatření v sociální oblasti jsou odpovědné především členské státy, a musí se tedy na celostátní a nižší úrovni přiblížit občanům. Pravomoci a odpovědnost EU v sociální oblasti jsou omezené. Ovšem EU se svou kombinací sdílených hodnot, společných pravidel a mechanismů solidarity má takové jedinečné postavení, že může jako partner spolupracovat s členskými státy a zainteresovanými stranami a podporovat spolupráci s cílem zvládat sociálně-ekonomické změny, zejména změnu v důsledku globalizace a vývoje technologií. Úspěšně se v posledních padesáti letech vypořádala s objevujícími se sociálními výzvami tak, že podněcovala růst a zaměstnanost ve zdravém rámci makroekonomické politiky, podporovala rovnost žen a mužů, bojovala proti diskriminaci, podporovala sociální partnerství, zlepšovala pracovní podmínky a zajišťovala sociální soudržnost tím, že se zabývala nerovností mezi regiony a napomáhala přizpůsobování se ekonomickým změnám.

Výzvou je nyní stavět na tomto pevném základě tak, že se bude sledovat **obnovená sociální agenda**. Hlavní cíle jsou stanoveny ve Smlouvě. Je třeba obnovit prostředky k jejich dosažení. Je třeba se zaměřit na **posílení úlohy** jednotlivců **ve společnosti** a je třeba jim **umožnit** realizovat jejich schopnosti a zároveň pomáhat těm, kdo toho nejsou schopni.

Tato agenda se nemůže omezovat na tradiční sociální oblasti, musí být **průřezová** a mnohorozměrná, musí se týkat široké škály oblastí od politik trhu práce po vzdělávání, zdraví, přistěhovalectví a mezikulturní dialog. Skutečnost je taková, že ekonomická a sociální opatření na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni se vzájemně posilují a doplňují. Proto je tato obnovená sociální agenda plně soudržná s Lisabonskou strategií pro růst a zaměstnanost a posiluje ji.

Obnovená sociální agenda stanovená v tomto sdělení se opírá o **příležitosti, přístup a solidaritu**. Vytváření příležitostí vyžaduje neustálé úsilí o vytváření více a lepších pracovních míst a větší prosperity. To znamená odstraňovat překážky, umožňovat mobilitu, bojovat proti diskriminaci, podporovat rovnost žen a mužů, podporovat rodiny a bojovat proti novým formám sociálního vyloučení. Aby mohli jednotlivci využít příležitostí, potřebují mít přístup – ke vzdělání, zdravotní péči a sociálním službám obecného zájmu. Musí mít možnost aktivně se účastnit a integrovat do společností, v nichž žijí. Osoby a regiony, které to nemohou zvládnout a zaostávají za rychlým postupem změn, potřebují podporu. Proto je obnovená sociální agenda jedním z prvků solidarity – posiluje úsilí v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení a zkoumá nové cesty, jak pomoci jednotlivcům přizpůsobit se globalizaci a technologickým změnám. Aby k tomu došlo, musí EU inovovat své postupy, jimiž stanoví rámce svých politik, své právní předpisy, způsob, jakým sdružuje lidi při výměně osvědčených postupů, a urychlit nové přístupy.

Tato obnovená sociální agenda bere v úvahu výsledky široké veřejné konzultace[1], kterou Komise zahájila v roce 2007, aby provedla vyhodnocení měnící se evropské „sociální reality". Stanoví řadu konkrétních opatření v prioritních oblastech vymezených v nedávném sdělení Komise *Příležitosti, přístup a solidarita: nová vize sociální Evropy v 21. století*[2].

2. EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ ROZMĚR – ČAS PRO OBNOVU A OŽIVENÍ

Sdílené sociální hodnoty jsou podstatné pro vytváření pocitu evropské identity, neboť od počátku podpírají základy evropského projektu. Politiky EU mají silný sociální rozměr a kladný sociální dopad: Lisabonská strategie přispívá k vytváření více a lepších pracovních míst. Evropská měnová unie a euro zajišťují cenovou stabilitu, umožňují vytváření pracovních míst a stabilní růst. Politiky soudržnosti pomáhají méně rozvinutým regionům EU a znevýhodněným skupinám. Jednotný trh vytváří příležitosti, bere v úvahu sociální dopad otevírání trhu a reaguje na něj. Politika zaměstnanosti a sociální politika EU zlepšují pracovní podmínky, včetně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, podporují rovné příležitosti a sociální začleňování a bojují proti diskriminaci, rasismu a xenofobii.

Po sobě jdoucí vlny rozšiřování s cílem zahrnout nové členské státy jsou velmi úspěšné při konsolidaci demokracie a základních práv a při posilování prosperity celé EU. Evropský příběh je úspěšným procesem „sociálního sbližování", neboť ekonomiky členských států, které přistoupily, posilují, i když tento proces ještě stále probíhá. V tomto procesu hrají svou úlohu evropské normy a pravidla a hlavní směry EU. Tato historie sbližování je svědectvím o síle společných evropských sociálních hodnot a schopnosti EU podporovat jejich rozvoj. Stručně řečeno, rozšiřování bylo úspěšné při šíření rovných příležitostí napříč kontinentem.

Základní sociální cíle Evropy se nezměnily: silný závazek ohledně harmonických, soudržných a inkluzivních společností dodržujících základní práva ve zdravých sociálních tržních hospodářstvích. To je jasně vysloveno v cílech Unie a v Listině základních práv Evropské unie.

Nový vývoj však vyžaduje urychlenou revizi prostředků, nikoli cílů. **Globalizace** je hlavní formující silou naší doby.

---

[1] http://ec.europa.eu/citizens_agenda/social_reality_stocktaking/index_cs.htm

[2] KOM(2007) 726, 20.11.2007.

Vede k zásadnímu rozdílu jak v základu, tak v zaměření evropské sociální agendy. V minulé generaci učinil sociální rozměr velký krok kupředu, jak se rozšiřoval a prohluboval evropský jednotný trh. V osmdesátých letech byla sociální agenda koncipována jako prostředek zajišťující souhlas s průmyslovou restrukturalizací, kterou zahrnovala agenda „1992“. Soustředila se na ochranu zaměstnanosti a na potřebu zajistit konsenzus mezi sociálními partnery s cílem umožnit průmyslové změny. Dnes je potřeba mít mnohem širší sociální agendu, která umožňuje, aby Evropa plně využívala příležitostí, které přináší globalizace, aby pomáhala občanům přizpůsobit se měnící se realitě a ukázala solidaritu s těmi, kdo jsou negativně zasaženi.

Spolu s globalizací mají dalekosáhlé dopady na společnost a hluboké důsledky pro sociální politiku rychlé **technologické změny**[3]. Zvyšují poptávku po kvalifikaci, prohlubují propast mezi kvalifikovanými a nekvalifikovanými. Průměrná míra nezaměstnanosti mezi pracovníky s nízkou kvalifikací je okolo 10 % ve srovnání se 7 % mezi těmi, kdo mají vyšší střední vzdělání, a 4 % mezi vysokoškolsky vzdělanými osobami. Prvořadým sociálním problémem z dlouhodobého hlediska je, jak nejlépe vybavit jednotlivce odpovídajícími dovednostmi a dát jim v moderním hospodářství větší šanci jako pracovníkům, podnikatelům a spotřebitelům. To je více než jen otázka odborné pracovní přípravy v obvyklém slova smyslu. Jde o to, jaké druhy dovedností a schopností jsou potřebné pro nový typ ekonomiky a čím mají být občané vybaveni, aby uspěli. Proto EU intenzivně investuje do rozvoje kvalifikací, podporuje rozvoj efektivnějších a udržitelnějších trhů práce a sociálních systémů, kombinuje flexibilitu s jistotami a podporuje mobilitu ve vzdělávání, v další odborné přípravě a ve znalostech a inovacích.

Demografická změna způsobuje společenské změny a vyžaduje řešení v podobě inovačních politik. Zvýšení střední délky života je jedním z největších evropských úspěchů. Avšak v kombinaci s klesající porodností vyžaduje stárnutí populace v Evropě větší změny v našem způsobu života, v práci a v přípravě na důchod. Předpokládá se, že se populace ve věku 15–64 let do roku 2050 sníží o 48 milionů a míra závislosti se v tomtéž období zdvojnásobí[4]. Veřejné výdaje v sociální oblasti se musí pružně přizpůsobit a vzít v úvahu stárnoucí populaci v Evropě a měnící se pracovní modely. Podpora účinnosti a účelnosti systémů sociálního zabezpečení, zejména pomocí pobídek, lepší správy a hodnocení a stanovení priorit výdajových programů je důležitá, aby se zajistila dlouhodobá finanční udržitelnost evropských sociálních modelů. EU partnersky spolupracuje s členskými státy při řešení společných výzev, podporuje jejich úsilí o zajištění spravedlnosti a finanční udržitelnosti a prosazuje nezbytnou reformu zdravotnictví a důchodového systému. Rada nedávno vyzvala Komisi a Výbor EU pro hospodářskou politiku, aby zkvalitnily analýzu sociálních výdajů a reformy nezbytné k zajištění spravedlnosti, účinnosti a účelnosti[5] (viz průvodní dokument).

Přistěhovalectví významně přispívá k zaměstnanosti, růstu a prosperitě v Evropské unii. Poptávka po přistěhovalcích, zejména těch se specifickou kvalifikací, pravděpodobně v následujících letech stoupne v důsledku demografické změny a nedostatku osob na trhu

---

[3] Viz také průvodní pracovní dokument útvarů Komise „Obnovená sociální agenda pro Evropu: Dobré životní podmínky občanů v informační společnosti“.

[4] V roce 2050 stoupne poměr osob ve věku nad 65 let vůči pracujícím (15–64) ze současných 1 ku 4 na 1 ku 2.

[5] Závěry zasedání Rady ve složení pro hospodářské a finanční věci ze dne 14. května 2008, které jsou k dispozici na adrese: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/100325.pdf

práce v určitých odvětvích a regionech. Členské státy rovněž uznaly význam společného postupu na úrovni EU s cílem řešit výzvy spojené s přistěhovalectvím a s **integrací**.

Komise nedávno navrhla ucelenou společnou přistěhovaleckou politiku pro Evropu[6] s cílem koordinovat opatření a podporovat prosperitu, solidaritu a bezpečnost. Aby mohlo být přistěhovalectví plně využito, musí být od začátku doprovázeno úsilím o usnadnění úspěšné integrace, včetně učení se jazyku hostitelské země. To také přináší řadu dalších komplexních výzev a vyžaduje úsilí v různých oblastech, jako je zdravotnictví, bydlení a vzdělávání.

Změna klimatu a nové modely využití energie vytvoří nové příležitosti i sociální dopady. EU, která stojí v popředí mezinárodního úsilí o řešení změny klimatu, rovněž analyzuje její sociálně-ekonomické důsledky a připravuje opatření na podporu adaptace. Přechod k udržitelné nízkouhlíkové ekonomice je pro blaho budoucích generací mimořádně významný. EU může pomoci využít nové příležitosti pro hospodářský rozvoj a tvorbu „zelených pracovních míst“ a jednat přitom solidárně se zranitelnými skupinami a po konzultaci se sociálními partnery. V této souvislosti bude zapotřebí věnovat pozornost nebezpečí „energetické chudoby“.

3. OBNOVENÁ SOCIÁLNÍ AGENDA PRO PŘÍLEŽITOSTI, PŘÍSTUP A SOLIDARITU: CÍLE

Obnovená sociální agenda se opírá o tři vzájemně propojené a stejně důležité cíle:

- Vytváření příležitostí: vytváření příležitostí znamená vytváření více a lepších pracovních míst a usnadnění mobility. Ve společnostech, v nichž jsou všichni jedinci považováni za rovnocenné, by neměly lidi brzdit žádné překážky. To znamená zajistit pro všechny příležitost rozvíjet vlastní potenciál a zároveň respektovat rozmanitost Evropy a řešit jak zjevnou, tak nepřímou diskriminaci a bojovat proti rasismu a xenofobii.

- Poskytování přístupu: vzhledem k velmi rozdílným výchozím životním podmínkám není možné zajistit příležitost, aniž by se zlepšil přístup pro nejvíce znevýhodněné osoby. Všichni občané musí mít přístup ke kvalitnímu vzdělání, sociální ochraně, zdravotní péči a službám, které mohou pomoci překonat nerovnosti ve výchozích podmínkách a mohou umožnit všem, aby žili déle a zdravěji. Evropská mládež musí být vybavena tak, aby mohla využít příležitosti. Všichni Evropané by měli mít po celý život přístup ke vzdělávání a ke zvyšování kvalifikace (např. náhradní školní vzdělávání nebo celoživotní učení), aby byli schopni přizpůsobit se změně a v různých etapách svého života začít znovu.

- Projevování solidarity: Evropané sdílejí závazek k sociální solidaritě: mezi generacemi, regiony, mezi těmi, kteří jsou na tom lépe, a těmi, kteří jsou na tom hůře, a bohatšími a méně bohatými členskými státy. Solidarita je součástí fungování evropské společnosti i přístupu Evropy ke zbytku světa. Skutečně rovné příležitosti závisí jak na přístupu, tak na solidaritě. Solidarita znamená jednání, které pomůže těm, kteří jsou znevýhodněni – těm, kteří nemohou využívat výhody otevřené, rychle se měnící společnosti. Znamená to podporovat sociální začleňování a integraci, účast a dialog a bojovat proti chudobě. Znamená to podporovat ty, kteří jsou vystaveni dočasným a přechodným problémům globalizace a technologických změn.

[6] KOM(2008) 359, 17.6.2008.

Za opatření, jimiž se lze přiblížit těmto cílům, odpovídají především členské státy na celostátní, regionální a místní úrovni. Prostor pro vyvíjení činnosti je široký a je třeba stanovit priority. Následující agenda se proto soustředí na klíčové oblasti – mládež, lidský kapitál, delší zdravější život, mobilitu, sociální začleňování, boj proti diskriminaci,rovné příležitosti,účast a občanský dialog – v nichž činnost EU vykazuje jasnou přidanou hodnotu a plně respektuje zásady subsidiarity a proporcionality. Opatření v každé z těchto oblastí přispívají ke třem cílům, tedy k příležitostem, přístupu a solidaritě. Odrážejí potřebu EU inovovat a vyvíjet se v tom, jak stanoví rámce svých politik, ve svých právních předpisech, ve způsobu, jakým sdružuje lidi při výměně osvědčených postupů, a jak urychluje nové přístupy.

4. OBNOVENÁ SOCIÁLNÍ AGENDA PRO PŘÍLEŽITOSTI, PŘÍSTUP A SOLIDARITU: PRIORITY

4.1. Děti a mládež – budoucnost Evropy

Budoucnost Evropy závisí na její mládeži. Avšak životní šance mnoha mladých lidí jsou zmařeny – nemají příležitosti a přístup ke vzdělání a odborné přípravě, aby mohli plně uplatnit svůj potenciál. Devatenáct milionů dětí a mladých lidí je ohroženo chudobou a šest milionů jich každý rok předčasně opustí středoškolské vzdělávání. Je třeba něco podniknout, aby se zlomil bludný kruh deprivace v dětství, nezdravého životního stylu, nedokončeného vzdělání a sociálního vyloučení dětí. Je třeba řešit problémy vysoké nezaměstnanosti mladých lidí, nadměrného počtu těch, kdo opouštějí školu předčasně, relativní nejistoty, co se týče pracovních míst, a nerovnosti mezd mladých lidí. Existuje tedy příliš mnoho obav týkajících se mládeže, která, přestože bude pracovat déle, bude ve stáří možná méně zámožná než předchozí generace. Všechny děti potřebují vzdělání, které jim zajistí kvalifikaci a spravedlivou šanci v dnešním světě. Potřebují podpořit, aby dosáhly jiných a vyšších stupňů kvalifikace a znalostí než jejich rodiče.

EU může pomoci rozvíjet nové formy mezigenerační solidarity a věnovat se specifickým problémům dnešní mládeže, včetně přístupu ke vzdělání a odborné přípravě, trhu práce, bydlení a financím. Evropský pakt mládeže, přijatý Evropskou radou v březnu 2005, představuje společný rámec pro činnost EU a členských států. Komise bude pokračovat v řadě činností zaměřených na děti a mládež: zahrnutí práv dětí do činností EU, vystupňování úsilí v oblasti podpory a ochrany práv dítěte[7], akce v oblasti mládeže a zdraví a podpora bezpečnějšího používání internetu[8] a intenzivnější opatření v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

[7] Viz http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/children/fsj_children_intro_en.htm

[8] KOM(2008) 106, 27.2.2008.

Další opatření:

Obnovená sociální agenda zahrnuje:

– sdělení o školním vzdělávání na podporu úsilí členských států o zlepšení kvality jejich vzdělávacích systémů a dosažení cílů týkajících se těch, kdo předčasně opouštějí školu, gramotnosti, účasti na středoškolském vzdělávání a přípravy mladých lidí na celoživotní učení. Toto následuje po veřejné konzultaci o „školách 21. století“. Maximalizace účinnosti a spravedlivosti základního vzdělání a odborné přípravy je podstatnou součástí zajištění příležitostí pro mladé lidi,

– zelenou knihu „Migrace a mobilita: úkoly a příležitosti pro vzdělávací systémy EU“.

Později v období 2008/2009 Komise:

– vydá sdělení o vývoji otevřené metody koordinace v oblasti mládeže se zvláštním zaměřením na mladé lidi, kteří mají méně příležitostí,

– bude rozvíjet ucelenější přístup k dětské chudobě založený na kvantitativních cílech (viz oddíl 5.2), inspirovaný evropskou strategií v oblasti začleňování a sociální ochrany.

4.2. Investice do lidí, vytváření více a lepších pracovních míst, rozvoj nových dovedností

Nová sociální agenda je nedílnou součástí Lisabonské strategie a strategie udržitelného rozvoje EU. Jedním z nejlepších způsobů, jak může EU přispět k blahobytu, je podpora růstu a pracovních míst, neboť zdravá ekonomika je základem prosperity a nejlepším východiskem z chudoby je zaměstnání. Lisabonská strategie a evropská měnová unie přispívají k vytváření více pracovních míst prostřednictvím cenové stability, snížené nezaměstnanosti a zlepšené produktivity. Jarní hospodářská prognóza na rok 2008 očekává vytvoření 3 milionů nových pracovních míst v roce 2008 a 2009 kromě 7,5 milionu pracovních míst již vytvořených v letech 2006 a 2007. Malé a střední podniky hrají při vytváření nových a lepších pracovních míst klíčovou úlohu, jak bylo jasně uznáno v nedávno přijaté iniciativě „Small Business Act“ pro Evropu [9].

Klíčovou úlohou EU tváří v tvář globalizaci a rychlým technologickým změnám je pomoci členským státům modernizovat trhy práce a předvídat změny a reorganizaci. EU se dohodla na společných zásadách a postupech flexikurity založených na pružných a jistých smluvních ujednáních, celoživotním vzdělávání, aktivních politikách trhu práce a moderních systémech sociálního zabezpečení s cílem zajistit hladký přechod z jednoho zaměstnání do druhého a zajistit, aby se práce vyplácela. Komise spolupracuje s členskými státy a sociálními partnery na zavedení flexikurity na vnitrostátní úrovni v rámci programů lisabonských reforem. Pokud jde o legislativní stránku, je důležité, aby Evropský parlament a Rada dospěly k rychlému a kladnému závěru ohledně návrhů směrnic týkajících se pracovní doby a dočasné práce zprostředkované personálními agenturami.

Společenský dialog na evropské úrovni je základem pro usnadnění změny. Směrnice o evropských radách zaměstnanců představuje platformu pro dialog mezi zaměstnavateli

[9] KOM(2008) 394, 25.6.2008.

a zaměstnanci a může být dále zlepšována. Partnerství mezi sociálními partnery a veřejnými orgány při předvídání a zvládání změn se rozvíjí.

Strukturální fondy nabízejí finanční podporu členským státům, regionům, obcím, podnikům a občanům při předvídání měnících se okolností a při přizpůsobování se jim. Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG), který byl zřízen v roce 2007, poskytuje podporu, aby se pracovníci, kteří byli propuštěni v důsledku změn ve struktuře obchodu způsobených globalizací, mohli rychle znovu profesně začlenit. Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci měl kladný dopad na řadu členských států, ale stále ještě existuje prostor pro další využití jeho potenciálu.

Přistěhovalectví již hraje důležitou úlohu při vyplňování mezer na trhu práce a při řešení nedostatku určitých kvalifikací. Poptávka po přistěhovalcích, zejména těch se specifickou kvalifikací, pravděpodobně v důsledku demografické změny stoupne. Nedávné sdělení Komise o společné přistěhovalecké politice pro Evropu[10] stanoví řadu iniciativ určených k tomu, aby bylo ekonomické přistěhovalectví dobře řízeno ve spolupráci se členskými státy na základě společně přijatých zásad. Jednou z těchto klíčových zásad je integrace.

Vzdělávání a investice do vytváření lidského kapitálu obecně je důležité k zajištění účasti na trhu práce a sociálního začleňování a k posílení konkurenceschopnosti EU. V tomto rychle se měnícím světě lidé potřebují mít přístup k příležitostem v různých etapách svého života. To znamená závazek celoživotního učení a stálé obnovování kvalifikace přizpůsobené současným a budoucím potřebám trhu práce. Komise bude prosazovat iniciativy týkající se kvalifikace a podpory členských států při modernizaci jejich vzdělávacích systémů v rámci Smlouvy. Nové dovednosti – podnikatelské, pro nízkouhlíkovou ekonomiku, informační a komunikační technologie – a dovednosti pěstující počítačovou gramotnost a gramotnost v oblasti médií a financí jsou součástí moderního souboru dovedností.

V rámci Lisabonské strategie, která zahrnuje evropskou strategii zaměstnanosti, a otevřené metody koordinace v oblasti vzdělávání a odborné přípravy budou nadále prováděny nezbytné reformy. V rámci EU budou přijata i opatření na podporu výchovy k podnikání, „elektronických dovedností“ v oblasti informačních a komunikačních technologií[11] a finanční výchova.

Další opatření:

Jako součást tohoto souboru opatření Komise předkládá:

– směrnici, která má zlepšit fungování evropských rad zaměstnanců a zajistit účinný sociální dialog o restrukturalizacích. Obnovenou sociální agendu provází i pracovní dokumenty útvarů Komise; jeden podněcuje a podporuje sociální partnery, aby vystupňovali své úsilí při předvídání a zvládání strukturálních změn, a druhý zdůrazňuje význam nadnárodních dohod na úrovni podniků,

– zprávu o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci, která shrnuje první rok jeho fungování, naznačuje, jak by bylo možno zjednodušit a racionalizovat postupy, a přichází s řadou nápadů, jak by Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci mohl být zlepšen.

[10] KOM(2008) 359, 17.6.2008.
[11] KOM(2007) 496, 7.9.2007.

Později v období 2008/2009 Komise navrhne:

– iniciativu „Novými dovednostmi k novým pracovním místům“, která přinese první hodnocení potřeb trhu práce a dovedností až do roku 2020, zmapuje stávající nástroje předvídání na vnitrostátní a na evropské úrovni a navrhne účinnější přístup, který zajistí předvídání a shodu mezi poptávkou a nabídkou pracovní síly pomocí součinnosti mezi politikou zaměstnanosti, odborné přípravy a vzdělávání.

– aktualizovaný strategický rámec, aby se otevřená metoda koordinace mohla uplatnit na evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy,

– sdělení o mnohojazyčnosti v EU.

4.3. Mobilita

Volný pohyb osob je bohatým zdrojem příležitostí pro občany a pomáhá zvyšovat hospodářský růst a konkurenceschopnost. Evropané jsou stále mobilnější. EU má k dispozici solidní právní rámec, který upravuje volný pohyb pracovníků. Navíc poskytuje praktickou podporu, která má za cíl usnadnit mobilitu a odstranit možné překážky, včetně podpory volného pohybu pracovníků v rámci akčního plánu EU pro pracovní mobilitu.

EU rovněž podporuje mobilitu studentů a mládeže formou různých nadnárodních evropských programů, jako je například program Erasmus. To zvyšuje jejich jazykové a mezikulturní dovednosti, jejich zaměstnatelnost a díky tomu jsou otevřenější vůči budoucí profesní a zeměpisné mobilitě.

Směrnice o vysílání pracovníků přispěla k podpoře volného pohybu služeb a zároveň chrání pracovníky a pracovní podmínky. Avšak vysílání pracovníků z jednoho členského státu do druhého také přináší řadu otázek týkajících se uplatňování stávajících evropských a vnitrostátních právních předpisů a postupů týkajících se vyslaných pracovníků. Komise nedávno přijala doporučení o větší správní spolupráci[12] za účelem boje proti neohlášené práci a zajištění přiměřené míry důvěry mezi členskými státy.

Některé z otázek byly také v nedávné době široce projednávány v návaznosti na rozhodnutí Evropského soudního dvora (ve věcech Laval, Viking a Rüffert). Komise bude členské státy podporovat při účinném využívání příležitostí, které stávající směrnice o vysílání pracovníků nabízí. Zároveň bude na základě důkladné analýzy rozhodnutí a dalších precedentů projednávat všechny tyto otázky se sociálními partnery a členskými státy a bude se zabývat problémy, mimo jiné i na speciálně svolaném fóru na podzim 2008. Komise se zavázala, že zajistí, aby nedošlo k žádnému rozporu mezi základními svobodami vyplývajícími ze Smlouvy a ochranou základních práv, a že důkladně vyhodnotí a projedná záležitosti s tím související a zareaguje na ně, včetně vypracování výkladových pokynů, bude-li to třeba.

V této souvislosti Komise velmi vítá společný postoj dohodnutý Radou ministrů dne 9. června 2008, který, pokud jde o pracovníky zaměstnané dočasně prostřednictvím personálních agentur, stanoví zásadu rovného zacházení již od prvního dne, pokud se sociální partneři nedohodnou jinak.

---

[12] Doporučení Komise ze dne 3. dubna 2008 o větší správní spolupráci v souvislosti s vysíláním pracovníků v rámci poskytování služeb.

Další opatření:

Jako součást tohoto souboru opatření Komise

– vyzývá sociální partnery a členské státy k diskusi o záležitostech vznesených nedávnými rozhodnutími Soudního dvora a k uspořádání fóra na podporu diskuse a výměny osvědčených postupů mezi zainteresovanými stranami v oblasti respektování sociálních práv na pozadí zvyšující se pracovní mobility. Komise podpoří členské státy a projedná s nimi a se sociálními partnery, jak problematické otázky řešit,

– bude nadále rozvíjet „pátou svobodu" tím, že odstraní překážky volného pohybu znalostí, podpoří mobilitu specifických skupin, jako jsou vědci[13], mladí podnikatelé[14], mladí lidé[15] a dobrovolníci[16]. Bude se rovněž snažit zabezpečit úplné a důsledné provedení směrnice ES o vzájemném uznávání odborných kvalifikací[17].

4.4. Delší a zdravější život

Stárnutí evropské společnosti vyžaduje různá řešení v rámci politik – od podpory výzkumu, jak může informační technologie zlepšit zdraví a blahobyt starších lidí, po posouzení, jaká zdravotní péče a penzijní reformy jsou potřebné, aby byly zajištěny potřeby stárnoucí populace, přičemž je třeba zajistit udržitelnost veřejného financování.

EU by měla zajistit přístup ke kvalitní zdravotní péči pro všechny. Posílení práv pacientů na přeshraniční zdravotní péči je důležitým aspektem této věci. Je třeba, aby práva pacientů byla jasná a aby existoval určitý rámec, který by zajistil, aby si členské státy ponechaly pravomoc rozhodovat o svých vnitrostátních systémech zdravotnictví a zároveň měly na paměti potřebu udržitelného financování. Je rovněž potřeba podporovat mobilitu pacientů i odborníků tím, že se umožní přeshraniční interoperabilita elektronických zdravotních záznamů, přičemž soukromí pacientů bude chráněno.

EU podporuje úsilí členských států o zajištění finanční udržitelnosti systémů sociální ochrany, včetně zdravotnictví, o zajištění odpovídajících penzí v budoucnosti a o zachování kvality a dostupnosti služeb. V rámci otevřené metody koordinace v těchto oblastech jsou finanční udržitelnost a sociální přiměřenost společnými cíli od roku 2006. Komise a členské státy rovněž analyzují hospodářské a rozpočtové dopady stárnutí a reforem penzijních a zdravotnických systémů.

Chudoba, nezaměstnanost, nízká úroveň vzdělání, genetická rizika a postižení jsou spojovány s horším zdravím. Evropská strategie ve zdravotnictví[18] přijatá v říjnu 2007 zdůrazňuje sdílené hodnoty univerzálnosti, přístupu ke kvalitní zdravotní péči, rovnosti a solidarity. Předpokládá opatření, které by řešilo problémy spojené se stárnoucí populací Evropy a se vzrůstající nerovností, co se týče zdraví. Evropský portál o zdraví poskytuje občanům a zainteresovaným osobám přístup k informacím týkajícím se klíčových otázek v oblasti zdraví.

---

13 KOM(2008) 317, 23.5.2008. Lepší kariéra a větší mobilita: Evropské partnerství pro výzkumné pracovníky.

14 Pilotní projekt 2008–2010.

15 Zelená kniha plánovaná na červen 2009.

16 Návrh doporučení Rady v průvodním dokumentu.

17 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací.

18 KOM(2007) 630, 23.10.2007.

Strategie pro zdraví a bezpečnost na pracovišti, kterou Komise schválila v roce 2007[19], umožňuje lidem, aby zůstávali déle na trhu práce, neboť zlepšuje ochranu proti rizikům na pracovišti. Výsledkem této strategie má být 25% snížení nehod na pracovišti do roku 2012.

Další opatření:

Komise:

– navrhne směrnici o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči. Tato směrnice stanoví rámec Společenství pro přeshraniční zdravotní péči na základě judikatury Evropského soudního dvora. Přispěje k vytvoření právní jistoty ohledně práv pacientů, zajištění vysoce kvalitní, bezpečné a efektivní přeshraniční péče a zřízení rámce pro evropskou spolupráci při plném respektování zásad vnitrostátních systémů a zajištění jejich udržitelnosti,

– předloží doporučení o přeshraniční interoperabilitě elektronických zdravotních záznamů, což usnadní mobilitu pacientů a odborníků,

– na podzim roku 2008 předloží sdělení zaměřené na opatření, která mají splňovat potřeby stárnoucí populace. V rámci „Evropského akčního plánu pro důstojné stáří v informační společnosti" přinese nový program financovaný EU, který se týká asistovaného bydlení, více než 600 milionů EUR na výzkum využití informačních a komunikačních technologií pro zlepšení života starších lidí doma, na pracovišti a obecněji ve společnosti,

– na jaře roku 2009 zveřejní aktualizovanou zprávu o dopadu stárnutí na veřejné výdaje, po níž bude na podzim roku 2009 následovat sdělení o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí,

– v průběhu roku 2009 předloží sdělení o nerovnostech v oblasti zdraví, které se bude opírat o práci v rámci metody otevřené koordinace v oblasti sociálního vyloučení a sociální ochrany,

– navrhne sdělení a předlohu doporučení Rady o bezpečnosti pacientů a kvalitě zdravotnických služeb, včetně prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí, a sdělení o telemedicíně a inovačních nástrojích informačních a komunikačních technologií pro potírání chronických chorob,

– vydá zelenou knihu o pracovnících EU ve zdravotnictví jako důležitou součást poskytování vysoce kvalitních zdravotnických služeb, která zváží výzvy, jež představuje stárnutí, mobilita a technologické změny, a možnosti, jak tyto otázky řešit.

4.5. Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení

Přibližně 78 milionů Evropanů, tedy 16 % obyvatelstva EU, je ohroženo chudobou. Chudoba zasahuje zejména nezaměstnané, postižené osoby a starší osoby; neúměrně ohroženy jsou ženy. Ani zaměstnání není zárukou proti chudobě, chudoba zaměstnaných roste a týká se přibližně 8 % zaměstnaných, kteří jsou ohroženi chudobou. Existují překážky a finanční omezení, které brání některým skupinám v plném přístupu k zaměstnání, odborné přípravě, vzdělání, bydlení a zdravotní péči nebo je od toho odrazují. Jako součást boje proti chudobě EU pomáhá koordinovat úsilí, jehož cílem je podporovat aktivní začleňování, včetně integrace na trhu práce, dosáhnout toho, aby se práce vyplatila, a podporovat celoživotní učení, zejména

[19] KOM(2007) 62, 21.2.2007.

u těch, kteří jsou nejvíce vzdáleni trhu práce. Komise rovněž přijímá opatření, jejichž účelem je zajistit, aby jednotný trh a pravidla hospodářské soutěže podporovaly rozvoj kvalitních, dostupných a udržitelných sociálních služeb, včetně těch, které poskytují podniky sociálního hospodářství (např. družstva, vzájemné pojišťovny).

Další opatření:

Komise předkládá první dvouletou zprávu o sociálních službách obecného zájmu jako součást souboru opatření a v období 2008/2009:

– navrhne doporučení o aktivním začleňování týkající se otázek podpory příjmu, propojení s trhem práce a lepšího přístupu ke kvalitním službám. Plánovaný rok 2010, který má být rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení, poskytne příležitost, aby EU a její členské státy obnovily politický závazek k těmto základním cílům Smlouvy o ES,

– přetvoří a výrazně rozšíří program potravinové pomoci pro nejchudší osoby. Tento program poskytl v roce 2006 potraviny více než 13 milionům lidí a je nyní ještě důležitější v souvislosti s rostoucími cenami potravin,

– podnikne iniciativy, jejichž záměrem je zlepšit počítačovou gramotnost, zvýšit zavedení širokopásmového připojení v oblastech, které nejsou pokryty[20], a poskytnout osobám se zdravotním postižením lepší přístup k informační společnosti a její lepší dostupnost[21] s cílem překlenout digitální propast. Plánuje se i podpora finančního začlenění – tak, aby nikomu v EU nebyl odmítnut přístup k základnímu bankovnímu účtu.

4.6. Boj proti diskriminaci

Využívat příležitosti znamená systematicky útočit na diskriminaci a bojovat proti rasismu a xenofobii. Kromě dlouhodobé právní ochrany na základě pohlaví má EU právní předpisy zakazující diskriminaci v zaměstnání na základě náboženského vyznání nebo víry, zdravotního postižení, věku a sexuální orientace a diskriminaci v zaměstnání, ve vzdělávání, v sociální ochraně a v přístupu ke zboží a službám na základě rasového nebo etnického původu. K doplnění tohoto právního rámce je klíčovým prvkem této obnovené agendy navrhovaná směrnice týkající se boje proti diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a zavedení zásady rovného zacházení mimo oblast zaměstnání.

EU se aktivně zapojuje do boje proti rasismu a xenofobii a podporuje Radu, aby formálně přijala rámcové rozhodnutí o rasismu a xenofobii, o němž byla dosažena politická shoda v dubnu 2007.

V posledních padesáti letech EU podporuje rovnost žen a mužů (jde o jednu ze základních hodnot EU) tak, že rozvíjí ucelený legislativní rámec. Investovala do posílení účasti žen na trhu práce prostřednictvím Evropského sociálního fondu. Zaměstnanost žen stoupla v období let 2001 až 2006 z 54,3 % na 57,2 % a cíl 60 % v roce 2010 je na dosah. Nerovnosti však

[20] KOM(2006) 129, 20.3.2006.
[21] KOM(2007) 694, 8.11.2007.

přetrvávají a odrážejí se i v rozdílném odměňování žen a mužů. Ženy jsou také stále málo zastoupeny v procesech hospodářského a politického rozhodování[22].

Další opatření:

Jako součást tohoto souboru opatření Komise:

– navrhuje směrnici týkající se boje proti diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a zavedení zásady rovného zacházení mimo oblast zaměstnání. Bude pokračovat i v nelegislativní činnosti na podporu rovnosti v úzké spolupráci s členskými státy, občanskou společností a sociálními partnery[23],

– podává zprávu o nástrojích a politikách EU ve prospěch evropské romské komunity (viz průvodní zpráva).

Komise:

– posílí začlenění otázky rovnosti žen a mužů („mainstreaming“) do svých politik a činností, včetně těch, jichž se týká tato obnovená sociální agenda, v souladu se závazky v Plánu EU pro dosažení rovného postavení žen a mužů (2006–2010) a v Evropském paktu pro rovnost žen a mužů,

– v roce 2008 předloží zprávu o plnění uvedeného plánu a v roce 2010 předloží vyhodnocení a navazující strategii,

– zváží předložení návrhů právních předpisů v září 2008 s cílem zlepšit sladění soukromého a pracovního života zlepšením podmínek pro rodičovskou dovolenou, zavedením nových forem dovolené (otcovské, adopční a synovské/dceřiné dovolené) a posílit ochranu těhotných žen,

– bude se nadále zabývat rozdílem v odměňování žen a mužů v souladu se svým sdělením přijatým v červenci 2007[24], zejména bude zkoumat způsoby, jak zlepšit legislativní rámec, jak jej uplatňovat a přitom plně využívat evropskou strategii pro růst a zaměstnanost, podněcovat zaměstnavatele, aby se zavázali poskytovat rovnou mzdu, a podporovat výměnu osvědčených postupů na úrovni Společenství,

– v září 2008 předloží zprávu o „barcelonských“ cílech týkajících se dostupnosti zařízení pro péči o děti,

– zaměří otevřenou metodu koordinace na snížení počtu žen ohrožených chudobou, zejména starších žen,

– přijme opatření na řešení rozdílu mezi počtem žen a mužů v podnikání (v současné době je mezi podnikateli v Evropě jen 31 % žen).

---

22 Ženy a muži v rozhodovacím procesu 2007, Evropská komise 2008.

23 Viz průvodní sdělení „Nediskriminace a rovné příležitosti: Obnovený závazek“.

24 KOM(2007) 424, 18.7.2007.

4.7. Příležitosti, přístup a solidarita v celosvětovém měřítku

EU spolupracuje s vnitrostátními i s mezinárodními partnery na podpoře vysokých sociálních standardů ochrany pracovníků, spotřebitelů a životního prostředí. Koordinovaná činnost EU pomáhá utvářet mezinárodní agendu, využívat výhody globalizace a zvládat změnu. Komise bude věnovat větší pozornost projekci svých sociálních politik navenek a globálním sociálním dopadům svých vnitřních politik.

Komise bude nadále spolupracovat s kandidátskými a s potenciálními kandidátskými zeměmi v sociální oblasti a v oblastech s ní souvisejících[25]. Bude přispívat k mezinárodnímu úsilí zaměřenému na podporu sociálního rozměru globalizace. Bude pokračovat i v politice dialogu o zaměstnanosti a o sociálních záležitostech na dvoustranných a regionálních fórech, včetně jednání s partnerskými zeměmi evropské politiky sousedství a s rozvíjejícími se ekonomikami. Komise zajistí, aby její vnější vztahy a obchodní a rozvojová politika v nejširším slova smyslu pomohly podpořit příležitosti, přístup a solidaritu za hranicemi EU.

Do dohod mezi EU a třetími zeměmi začlení otázku důstojné práce a sociální aspekty a posílí sociální rozměr obchodní politiky a politik s ní souvisejících (včetně jednání o systému všeobecných celních preferencí a dohodě o volném obchodu). Rozvojová a vnější politika a pomoc budou také využity na podporu rozvoje systémů sociální ochrany a modernizace trhů práce a na přispění k mezinárodnímu úsilí o řešení sociálního rozměru globalizace a změny klimatu.

Další opatření:

Komise opětovně potvrzuje svůj závazek podporovat mezinárodně uznanou agendu za důstojnou práci, včetně spolupráce s Mezinárodní organizací práce (MOP) a dalšími partnery a mobilizace všech příslušných politik EU (viz průvodní zpráva zdůrazňující pokrok od roku 2006). Komise rovněž vyzývá všechny členské státy, aby šly příkladem a ratifikovaly a provedly úmluvy MOP klasifikované MOP jako aktualizované.

Komise bude nadále podporovat sociální odpovědnost podniků ve spolupráci se všemi příslušnými zainteresovanými stranami.

5. OBNOVENÁ SOCIÁLNÍ AGENDA PRO PŘÍLEŽITOSTI, PŘÍSTUP A SOLIDARITU: NÁSTROJE

Vyhodnocení sociální reality potvrdilo, že občané a zainteresované strany očekávají, že EU přinese přidanou hodnotu sociálnímu rozvoji, přičemž bude mít nadále na paměti subsidiaritu, proporcionalitu a rozmanitost. Bude tak činit i nadále pomocí nástrojů uvedených ve Smlouvě o ES (právní předpisy, sociální dialog, otevřená metoda koordinace, financování EU, zapojení občanské společnosti) a zkoumáním prostoru pro součinnost mezi nimi uceleným přístupem a „chytřejší kombinací“ nástrojů politiky. Koordinace a dohled nad hospodářskými a rozpočtovými politikami hraje v tomto ohledu rovněž významnou úlohu.

[25] Viz např. sdělení Komise „Západní Balkán: posilování evropské perspektivy“, KOM(2008) 127, 5.3.2008.

5.1. Právní předpisy EU

EU zavedla pro blahobyt Evropanů solidní legislativní rámec tím, že stanovila a posílila jejich práva jako občanů, spotřebitelů a pracovníků v mnoha oblastech, včetně mobility, zdraví a bezpečnosti, sociálního zabezpečení, pracovních podmínek, informací a konzultací, rovnosti žen a mužů a zákazu diskriminace.

V některých případech mohou nové právní předpisy EU nabídnout řešení, existuje-li široká shoda na jejich významu a přesvědčivý důkaz o jejich přidané hodnotě. Stávající právní předpisy budou potřebovat aktualizaci a racionalizaci ve světle aktuálních problémů (např. v oblasti diskriminace, zdraví a bezpečnosti), nových forem organizace práce (např. evropské rady zaměstnanců, sladění práce a rodinného života) a judikatury Evropského soudního dvora (např. pracovní doba, sociální zabezpečení, přeshraniční zdravotní péče).

Stávající právní předpisy musí být účinně uplatňovány a vymáhány. Problémy s nesprávným prováděním jsou často důsledkem nedostatečných znalostí nebo nedostatečné koordinace a spolupráce mezi vnitrostátními orgány. Komise bude spolupracovat s členskými státy, sociálními partnery a dalšími subjekty na nápravě těchto problémů v souladu se svým sdělením „Evropa přinášející výsledky – uplatňování práva Společenství“[26] a se svou podporou občanů a podniků v souvislosti s přezkumem jednotného trhu.

5.2. Sociální dialog

Evropský sociální dialog, jeden ze základních kamenů evropského sociálního modelu, hraje zásadní úlohu při tvorbě politik EU. Právo sociálních partnerů, zakotvené ve Smlouvě o ES, být konzultováni před jakoukoli iniciativou v oblasti zaměstnanosti nebo sociálních věcí ze strany Komise, jednat o záležitostech předkládaných Komisí nebo uzavírat samostatné dohody z vlastní iniciativy, přineslo mnoho pozitivních výsledků, např. dohody o rodičovské dovolené, o násilí a stresu na pracovišti, o práci na dálku a o úmluvě MOP o námořnících. Pracovní dokument útvarů Komise o práci na dálku a návrh dohody sociálních partnerů o námořní úmluvě MOP jsou součástí tohoto souboru opatření.

Komise vyzývá sociální partnery, aby plně využili možností, které nabízí evropský sociální dialog. Díky svým znalostem a zkušenostem mají ty nejlepší předpoklady rozpoznávat měnící se sociální realitu a mají specifickou úlohu při hledání řešení. EU bude i nadále podporovat sociální dialog, a to i na odvětvové úrovni, a provádění evropských rámcových dohod vnitrostátními sociálními partnery.

5.3. Otevřená metoda koordinace

Otevřené metody koordinace jsou klíčem k sociální agendě EU, neboť pomohly členským státům rozvíjet společnou vizi sociálních výzev, podpořily vůli spolupracovat a vzájemně se učit různým postupům, přinesly novou dynamiku při rozvíjení a zavádění reforem a podpořily vytváření politik na větším znalostním základě, zaměřené na otevřenost, transparentnost a účast.

První evropská strategie zaměstnanosti, zahájená v roce 1997, přispěla k vytvoření více a lepších pracovních míst, a tudíž k blahobytu ve velmi konkrétním pojetí. Otevřená metoda koordinace ve vzdělávání a odborné přípravě, zahájená v roce 2002, poskytla členským

[26] KOM(2007) 502, 5.9.2007.

státům významnou podporu při rozvoji jejich politik a strategií celoživotního učení. Výsledky otevřené metody koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začleňování (dále jen „sociální otevřená metoda koordinace“) v oblastech mimo přímou pravomoc Společenství (např. důchody, rodinné dávky, invalidní dávky, zdravotní péče a dlouhodobá péče) ukazují, že tento proces je důležitou složkou právních předpisů EU. Ilustrují, jak dobrovolná spolupráce mezi členskými státy podporovaná EU může přinést praktické uplatnění zásady subsidiarity v jejich společném úsilí bojovat proti chudobě a s vyloučením a zajistit moderní, udržitelné a spravedlivé systémy sociálního zabezpečení.

Kvantifikované cíle a ukazatele prokázaly nezbytnost podporovat a sledovat postup na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni. Příprava Lisabonské strategie po roce 2010 přinese možnost revidovat pokrok směrem k cílům a přezkoumat, zda mají být stanoveny ještě ambicióznější cíle (jako je vyšší zaměstnanost mezi mladými lidmi, staršími pracovníky a ženami). Je třeba uvažovat i o zavedení nebo o aktualizaci cílů v jiných oblastech otevřené metody koordinace (např. procento HDP investované do lidského kapitálu, omezení chudoby, zejména dětské chudoby, zvýšení úrovně dosaženého vzdělání, stanovení cílů pro penzijní reformu a pro reformu zdravotnických systémů a systémů dlouhodobé péče), aby se v ní odrazil obnovený závazek přinášet výsledky v rámci obnovené sociální agendy. V této souvislosti budou potřebné statistické údaje, které budou získány ve spolupráci s Eurostatem a v rámci evropského statistického systému.

Další opatření:

Komise:

– navrhuje posílit a využít plný potenciál sociální otevřené metody koordinace tím, že bude uplatňovat některé postupy a pracovní metody používané v rámci Lisabonské strategie, s cílem zkvalitnit politický závazek a viditelnost (mj. stanovením kvantitativních cílů), posilovat propojení s ostatními politikami, podporovat analytické nástroje a důkazy a povzbuzovat sledování, vzájemné učení a vzájemný přezkum prováděný členskými státy. (viz průvodní dokument),

– zváží návrh doporučení o aktivním začleňování (viz 4.5).

Vyhodnocení sociální reality poukázalo na rostoucí shodu v tom, že HDP jako měřítko hospodářské výkonnosti není dostatečný, aby zajistil reakci politiky na současné složité problémy. Komise bude podporovat rozvoj cílů blahobytu „mimo HDP“.

5.4. Finanční podpora ze strany EU

Politika soudržnosti a strukturální fondy jsou významným příspěvkem k podpoře příležitostí, přístupu a solidarity tím, že posilují jak konkurenceschopnost, tak sociální soudržnost. Ve stávajícím programovém období 2007–13 bude v rámci politiky soudržnosti, a zejména Evropského sociálního fondu, vynaloženo přibližně 14 miliard EUR na posílení schopnosti podniků a pracovníků předvídat a zvládat změny; přibližně 26 miliard EUR na zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy; přibližně 30 miliard EUR na zvýšení zaměstnanosti včetně úsilí o potírání diskriminace, 5 miliard EUR na investice do zdraví a 1,2 miliardy EUR na zvýšení zaměstnanosti přistěhovalců a jejich sociální začleňování. Kromě toho Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí (2007–2013) podporuje integraci nových přistěhovalců ve členských státech. Komise spolupracuje s členskými státy na zajištění co nejúčinnějšího využití těchto investic, zejména na podpoře priorit politik v rámci Lisabonské

strategie. Jak bylo vysvětleno výše (viz 4.2), Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci podporuje pracovníky, kteří byli propuštěni kvůli globalizaci.

Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova rovněž přispívají k sociální agendě EU tím, že zajišťují dostupné dodávky kvalitních potravin, zlepšují konkurenceschopnost zemědělství, lesního hospodářství a potravinářského průmyslu a kvalitu zaměstnání v nich, zvyšují kvalitu života ve venkovských oblastech a zvyšují příležitosti k zaměstnání ve venkovských oblastech jako celku.

Program pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS)[27] na období 2007–2013 pomáhá uplatňovat právní předpisy EU, vytváří vzájemné porozumění cílům a prioritám EU a posiluje partnerství s klíčovými zainteresovanými subjekty na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni. Program celoživotního učení a program Mládež v akci podporují rozvoj kvalitního vzdělávání a odborné přípravy a sociální integraci mladých lidí v souladu s politickými cíli otevřených metod koordinace. Větší zapojení vědecké komunity a silnější vazby na další probíhající výzkumné činnosti podporované rámcovým programem pro výzkum na období 2007–2013 rovněž přispějí k rozvoji politik založených na znalostech a důkazech.

5.5. Partnerství, dialog a komunikace

Příležitostí, přístupu a solidarity pro všechny lze dosáhnout pouze v rámci partnerství mezi evropskými orgány, členskými státy, regionálními a místními orgány, sociálními partnery, občanskou společností a dalšími zainteresovanými stranami, včetně případných externích partnerů.

Organizace občanské společnosti působí jako důležitý most mezi Evropskou unií, členskými státy a občany. Komise bude i nadále podporovat schopnost nevládních organizací jednat na úrovni EU a hrát aktivní úlohu při rozvoji a uplatňování politik EU.

Podniky, v úzké spolupráci s dalšími zainteresovanými stranami, mohou rovněž aktivně přispívat k cílům obnovené sociální agendy, například v oblastech, jako je sociální začleňování a rozvoj kvalifikace.

Občané, podniky a další zainteresované strany by měli být lépe informováni o příležitostech, které nabízí Evropská unie a které se opírají o stávající služby, jako je portál pracovních míst EURES, SOLVIT, informační systém vnitřního trhu, síť pro podporu podniků Enterprise Europe, služba Europe Direct, portál Vaše Evropa atd. Připravuje se asistenční služba jednotného trhu, která posílí nabídku informací a jejich dostupnost[28].

Komise bude i nadále podporovat účast občanů, v neposlední řadě v souvislosti s Evropským rokem mezikulturního dialogu v roce 2008. Výsledky roku musí mít udržitelný dopad a musí být zahrnuty do všech příslušných politik a programů EU.

Komise bude mít při zavádění obnovené sociální agendy i nadále zájem o názory občanů a zainteresovaných stran.

---

[27] http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html

[28] SEK(2005) 985, 20.7.2005.

5.6. Zajištění toho, aby všechny politiky EU podporovaly příležitosti, přístup a solidaritu

Rozvoj monitorovacích nástrojů založených na důkazech se stane důležitým prostředkem při zajištění, aby všechny politiky EU odrážely cíle spojené s podporou příležitostí, přístupu a solidarity. Stávající Smlouva stanoví, že Evropské společenství při všech činnostech usiluje „o odstranění nerovností a podporuje rovné zacházení pro muže a ženy“ [29]. Obecně se uznává, že by EU měla brát v úvahu cíle sociální politiky a potřebu bojovat proti jakékoli diskriminaci při definování a uplatňování všech ostatních politik. Komise bude nadále podrobovat všechny důležité nové iniciativy přísné analýze sociálních dopadů jako součásti své práce na posouzení dopadů. Výbor pro posouzení dopadů bude i nadále zajišťovat, aby potenciální sociální dopady a dopady na zaměstnanost byly plně brány v úvahu dříve, než budou předloženy návrhy. Při vyhodnocení stávajících politik bude Komise věnovat zvýšenou pozornost sociálním dopadům.

EU již dbá při tvorbě právních předpisů a opatření pro jednotný trh na silný sociální aspekt. Například pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek ponechávají dostatečnou možnost, aby orgány vzaly v úvahu sociální faktory při výběru nejlepší nabídky[30]. Nové iniciativy, jako je sledování maloobchodního distribučního trhu, včetně cen a kvality základního zboží, by mohly mít kladný dopad v sociální oblasti.

6. ZÁVĚR

Nová sociální realita vyžaduje nové odpovědi. Změna je rychlá – a politiky musí držet krok, reagovat inovačně a pružně na výzvy globalizace, technologického pokroku a demografického vývoje.

Tato obnovená sociální agenda je takovou odpovědí – ukazuje, jak se cíle příležitostí, přístupu a solidarity odrazí v konkrétní činnosti. Je to integrovaná politická odpověď doplňující Lisabonskou strategii a ukazující závazek předat občanům výsledky. Ukazuje, že evropské hodnoty jsou stále jádrem politik EU a jsou nedílnou součástí reakce EU na globalizaci. Odráží silný závazek Komise k sociálnímu rozměru Evropské unie, který byl stanoven již v jejích strategických cílech v roce 2005, a je zásadním příspěvkem k širším snahám o ekonomicky silnější, sociálně odpovědnou a bezpečnou Unii. Tato agenda, včetně opatření a nástrojů, bude společně s Lisabonskou strategií na období po roce 2010 revidována.

Komise vyzývá Radu a Evropský parlament, aby obnovily své závazky k sociálnímu rozměru schválením této obnovené sociální agendy a souhlasily s legislativními návrhy, které jsou k ní připojeny.

---

[29] Článek 3 Smlouvy o ES.

[30] Příručka o sociálně odpovědném zadávání veřejných zakázek, kterou Komise vydá v roce 2009, bude poskytovat podrobný návod a praktické příklady v tomto směru.